

SENSE FIGURES

Dos esdeveniments molt impactants: els galileus morts per Pilat i els morts a Siloé, serviren a Jesús per fer una insistent crida a la conversió. Ho llegim a l'evangeli d'avui (Lc 13,1-9), seguit de la petita paràbola de la figuera que no dona fruit. Aquesta paràbola és una creació pròpia de Lluc, no obstant té algunes semblances amb el cant a la vinya del profeta Isaïes (5,1-7). Volgué fer Lluc una adaptació d'aquest poema? No ho sabem. El que sí podem suposar és que coneixia el text i que les semblances hi són. Les veiem, com també les diferències.

La vinya és la imatge del poble d'Israel. En el text d'Isaïes és el centre d'atenció del poema, en Lluc serveix d'ubicació de la figuera. Per a la vinya, es treuen pedres i es construeix una torre de guàrdia, per a la figuera, es cava al voltant i se l'abona tirant-hi fems. Ambdues són objecte de protecció. Tant de la vinya com de la figuera l'amo n'espera productivitat i ni l'una ni l'altre donen res. Les diferències són de pes, elles són les que marquen la singularitat del text de Lluc. L'evangelista especifica el temps que l'amo ha estat esperant el fruit: tres anys. La fi de la vinya és l'abandó, que suposa la seva desaparició, de la figuera no s'explica com acaba. En el cant a la vinya és d'aquesta de qui s'espera fruit, en canvi en el text de Lluc s'espera de la figuera. Lluc introdueix un intermediari entre l'amo i la vinya, el vinyater, quasi més interessat que l'amo en la prosperitat de la figuera.

Tres anys d'espera, que ha tingut l'amo per recollir els fruits de la figuera, és un temps simbòlic. Tres indica una totalitat de temps. Quan Lluc parla de tres dies vol indicar aquesta totalitat de temps. Tres dies separen la mort i la resurrecció de Jesús (Lc 24,21); tres dies es passa Jesús al temple discutint amb els mestres de la Llei (2,46). També en l'Antic Testament es troben exemples: tres dies dura la plaga de les tenebres (Ex 10,22) i tres dies es passa Jonàs al ventre de la balena (Jo 2,1). Els tres anys, doncs, són la totalitat, el màxim de temps que l'amo es pot donar esperant els fruits de la figuera.

Si ens atenem a la prohibició del Deuteronomi de no barrejar la vinya amb altres plantacions (22,9), és de suposar que la figuera es troba al marge del terreny. Es troba en una situació marginal o d'inferioritat respecte la vinya. Si a aquesta observació hi afegim que Lluc centra l'espera del fruit en la figuera i no en la vinya, podem deduir que Lluc està dient que, a l'hora de donar resultats, s'espera fruit de tothom, es trobi en la situació en que es trobi.

De la figuera no se n'especifica la fi. No se sap si al cap de l'any donarà fruit o serà tallada. En Marc la figuera, que no dona fruit és fulminantment maleïda i acaba assecant-se (11,12-14.20). En el context dels advertiments a la conversió, tot indica que es tracta de la pròrroga final, de la darrera oportunitat. S'han esgotat els terminis generosos (tres anys) i arriba el moment de la decisió inapel·lable. Aquí hi ressona la predicació de Joan Baptista: "Ara ... tot arbre que no dona bon fruit és tallat i llançat al foc" (Lc 3,9). En el llibre d'Habacuc, la figuera que no dona fruit és el senyal de l'adveniment triomfal de Déu que portarà el "desastre sobre el poble que mou guerra contra Israel" (Ha 3,17).

A la figuera improductiva s'hi contraposa la figura del vinyater, disposat a fer-la tirar endavant. A semblança de Moisès, que intercedeix perquè Déu apagui el foc del càstig (Nm 11,2), intercedeix perquè no es produeixi la fi de la figuera. L'amo/Déu atura el seu enuig davant el més petit que suplica. Aquest hi posarà molt de la seva part, tant, que la figuera no se salvarà sense el seu esforç.

Diumenge 3er de Quaresma
3 de Març de 2013

